

Lønnsstøtteordning for å holde hjulene i gang

Samfunnspolitisk avdeling, 6. desember 2021

Omikron-viruset har ført til nye smitteverntiltak som har rammet næringslivet og særlig uteliv- og reiselivsbransjene på ny. Virksomhetene er likevel ikke stengt ned og LO mener det er nødvendig med økonomiske kompensasjonsordninger som i en slik situasjon oppmuntrer til å holde hjulene i gang og å beholde de ansatte.

Begrunnelsen for en lønnsstøtteordning sammenliknet med å utvide permitteringsadgangen, er også at dette vrir statens utgifter fra å betale de permitterte for ikke å jobbe i form av dagpenger, til å betale dem for å jobbe i form av lønnskompensasjon. En lønnsstøtteordning er også et alternativ til å gjenetablere kompensasjonsordningen for faste utgifter. Siden denne ga støtte til faste utgifter på samme nivå som omsetningsnedgangen, ga den insentiver til å stenge ned og permittere de ansatte. En lønnsstøtteordning gir motsatte insentiver, nemlig til å holde aktiviteten oppe og beholde de ansatte.

LO ser for seg at ordningen bygger på lønnsstøtteordningen fra i høst som lå i Skattetaten. Denne ga støtte for å ta tilbake permitterte. Nå må den gis for å beholde de ansatte. Ordningen bør innføres med virkning fra 2. desember. Ordningen må være en midlertidig ordning for bedrifter som har hatt et stort omsetningsfall som følge av de nye smittevern rådene og -tiltakene, og skal ikke vare lenger enn det smittevern rådene og -tiltakene gjør. Utbetaling må gjøres så raskt som mulig.

Det foreslås i tillegg å innføre en støtte til kompetansetiltak i bedrifter som mottar lønnsstøtte. Kompensasjonsordningen vil da koble lønnstilskuddet sammen med ulike eksisterende kompetansevirkemidler, som partsstyrt samarbeid innenfor bedriftsintern opplæring (BIO), bransjeprogrammene og videregående opplæring for voksne. Kompetansetiltak vil stimulere til aktivitet mens det er mye ledig kapasitet og produksjonsutstyr.

Forvaltning og gjennomføring

Ordningen kan bygge på rammeverk og teknisk løsning for den tidligere lønnstilskuddsordningen i Skatteetaten. Ordningen bør som da være søknadsbasert med automatisert saksbehandling og utbetaling. Ordningen iverksettes umiddelbart etter lovvedtak i Stortinget. Utbetalinger skjer etterskuddsvis. Det bør være samme innsynsløsning som i tidligere ordning.

Ordningen gjelder for alle arbeidsgivere med omsetningsfall som skyldes smittevernrådene og - tiltakene som kom 2. desember, på samme måte som i tidligere ordning. Ordningen gjelder for egne ansatte per 2. desember 2021.

Det kan være aktuelt at det legges en begrensning i støtten for bedrifter som ikke har fast ansatte eller kun ansatte direktører uten produksjonsmedarbeidere. Hvordan dette gjøres teknisk må ses nærmere på. Vi ser ikke for oss at tilkallingsvikarer skal inngå. Det kan imidlertid være slik at en del i realiteten jobber fast, selv om de har kontrakter som tilkallingsvikarer. Det må derfor ses nærmere på om dette kan tas hensyn til. Det kan også vurderes å stilles krav til ikke å ha permitterte. Man må regne med å måtte ha begrensninger til bedrifter som ikke passer problembeskrivelsen slik at staten ikke bare dekker lønn uten å oppnå økt aktivitet eller økt sysselsetting sammenliknet med en situasjon uten støtten.

Det kan være naturlig å kopiere støttebeløpet i ordningen for å ta tilbake egne permitterte ansatte. Støttebeløpet var der 25 000 kroner per fulltidsansatt per måned ved omsetningsfall høyere enn 70 pst, eller kr. 833,33 per dag. Ved omsetningsfall lavere enn 70 pst. ble støttebeløpet avkortet lineært ned til 10 000 kroner for omsetningsfall på 15 pst., etter formelen nedenfor. Det ble ikke gitt støtte om omsetningsfallet var 15 pst. eller lavere.

Formel for gradert støttebeløp i kr per ansatt per dag =
 $1/30 [10\,000 + (25\,000 - 10\,000) / (70\% - 15\%) * (\text{omsetningsfall} - 15\%)]$

Omsetningsfallet ble beregnet i forhold til tilsvarende tall for 2019. Det samsvarte med tilsvarende beregning i kompensasjonsordningen. Ideelle og frivillige fikk 15 000 kroner per støtteberettiget som ble tatt tilbake i arbeid. I tillegg ble det gitt støtteberettigede lærlinger også 15 000 kroner. Støtten for deltidsansatte ble skalert tilsvarende stillingsbrøken. Det ble satt et maksimalt støttebeløp per virksomhet [Merknad: Beløpet ble beregnet ut fra en bedrift med 250 ansatte (EUs øvre grense for SMB) som mottar 25 000 kroner per ansatt per måned.]

Kompetansepott

Som ytterligere incentiv til å delta i ordningen og stimulere til aktivitet, kan bedriftene søke om midler til kompetanseutviklingstiltak. Det bidrar til at bedriftene i mindre grad går til oppsigelser og permitteringer, og vil styrke ansattes muligheter på arbeidsmarkedet. Erfaringer fra tidligere situasjoner med høy arbeidsledighet og konjunkturedganger har vist at kompetansetiltak kan føre til færre oppsigelser, og på visse vilkår letter overgang til nytt arbeid når det er nødvendig.

Det norske arbeidslivet er basert på høy kompetanse. Det gir høy produktivitet og omstillingsdyktighet, som igjen bidrar til et høyt lønnsnivå. Den totale samfunnsøkonomiske gevinsten ved å øke kompetansenivået på makronivå, etter en lang periode med inaktivitet som følge av korona, vil kunne være betydelig høyere enn kostnaden.

Kompensasjonsordningen kobler tilskuddet sammen med ulike eksisterende kompetansevirkemidler slik som partsstyrt samarbeid om bedriftsintern opplæring (BIO) bransjeprogrammene og videregående opplæring for voksne. Fagbrev på jobb og praksiskandidatordningen er ordninger for voksne som er i et arbeidsforhold og ønsker å ta fag- eller svennebrev. Partenes medvirkning, tillitsvalgte og ansattes representanter, bidrar med viktig kompetansemobilisering som gjør at man når raskt ut.

Tilskuddet gjør det mulig å dekke opp krav til egenandeler i ulike eksisterende kompetansevirkemidler og gjør disse mer tilgjengelig. Bedriften kvalifiserer til å søke støtte til kompetansetiltak gjennom deltakelse i lønnsstøtteordningen. Det kan vurderes å settes et øvre tak for tilskudd til kompetanseheving per bedrift eller per ansatt.